

Protokół ustaleń

I Komisji Techniczno-Gospodarczej

Nadleśnictwa Augustów

Obwód: Augustów i Balinka

w sprawie urządzania lasu na okres 01.01.2005 - 31.12.2014

I KTG Nadleśnictwa Augustów zwołana przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku celem uzgodnienia podstawowych wytycznych do przeprowadzenia terenowych prac urządzania lasu odbyła się w dniu 13.03.2003 r. w Ośrodku Szkoleniowym przy Nadleśnictwie Augustów.

Komisji przewodniczył Zastępca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej RDLP w Białymstoku mgr inż. Piotr Zbrożek

W obradach Komisji uczestniczyli:

1) przedstawiciele Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych

- - Główny Specjalista w Wydziale Urządzania Lasu Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych
- - Inspektor Lasów Państwowych - Białostocki Region Inspekcyjny

2) przedstawiciele Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych

- - Zastępca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej RDLP w Białymstoku *Przewodniczący Komisji*
- - Naczelnik Wydziału Zasobów RDLP w Białymstoku
- - Naczelnik Wydziału Ochrony Lasu RDLP w Białymstoku
- - Specjalista ds. urządzania lasu RDLP w Białymstoku
- - Specjalista ds. lasów niepaństwowych RDLP w Białymstoku
- - Starszy Specjalista gospodarki drewnem RDLP w Białymstoku

3) przedstawiciele Nadleśnictwa

- - Nadleśniczy Nadleśnictwa Augustów
- - Zastępca Nadleśniczego Nadleśnictwa Augustów

- Inżynier Nadzoru Nadleśnictwa Augustów
- Specjalista Nadleśnictwa Augustów

4) przedstawiciele Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej

- Dyrektor BULiGL Oddział w Białymstoku
- Z-ca Dyrektora BULiGL Oddział w Białymstoku
- St. Insp. Zarządu BULiGL w Warszawie
- St. Insp. Nadz. i Kontr. BULiGL Oddział w Białymstoku
- P.O. Głównego Specjalisty ds. Geodezji BULiGL Oddział w Białymstoku
- Kierownik brygady urzędzeniowej BULiGL Oddział w Białymstoku – *Sekretarz*

5) oraz z głosem doradczo-opiniodawczym

- Podlaski Urząd Wojewódzki w Białymstoku
- Podlaskie Biuro Planowania Przestrzennego w Białymstoku
- Państwowa Służba Ochrony Zabytków w Białymstoku
- Północnopodlaskie Towarzystwa Ochrony Ptaków w Białymstoku
- Sanatorium Uzdrowisko „BUDOWLANI”
- Urząd Miejski w Augustowie
- Urząd Gminy w Augustowie
- Urząd Gminy w Bargłowie
- Urząd Gminy w Bargłowie
- Urząd Gminy w Sztabinie

Komisja upoważnia Przewodniczącego i Sekretarza do podpisania przyjętych ustaleń.

Podstawę do wykonania planu urządzenia lasu będą stanowić wymogi prawa, dotyczące leśnictwa, określone w:

- Ustawie z dnia 28 września 1991 roku o lasach (DZ. U. Nr 56, poz. 679 z 2000 r.),
- Rozporządzeniu Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 28 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu (Dz. U. Nr 3, poz. 16 z 1999 r.)

Inwentaryzacyjne prace terenowe, a także kameralne opracowanie planu zostaną wykonane w oparciu o:

- Instrukcja urządzania lasu z 1994 roku.
- Rozporządzenie Ministra OŚZNiL z dnia 25 sierpnia 1992 roku w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej.
- Instrukcja sporządzania Programu Ochrony Przyrody w Nadleśnictwie z 1996 roku.
- Zarządzenie Nr 11A Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 11 maja 1999 roku (zn. spr. ZG-7120-2/99).
- Ogólne cele i zasady prowadzenia trwałej, zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej, określone w polityce ekologicznej państwa, uchwalonej przez Sejm RP 10 maja 1991 roku (MP Nr 18, poz. 118) oraz w polityce leśnej państwa, przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 22 kwietnia 1997 roku.
- Zasady hodowli lasu z 2003 roku.
- Instrukcja ochrony przeciwpożarowej obszarów leśnych z 1996 roku.
- Zarządzenie Nr 67 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 17.07.2001 rok, w sprawie sposobu ewidencjonowania lasów, gruntów i innych nieruchomości w Lasach Państwowych.
- Ustalenia I i II Komisji Techniczno-Gospodarczej.
- Inne obowiązujące przepisy i ustalenia dotyczące prowadzenia gospodarki leśnej.

Taksacja lasu i plan urządzenia lasu wykonane będą wg stanu na 1.I.2005 r. i obejmą okres od 01.I.2005 do 31.XII.2014 r.

Po zapoznaniu się z referatem nadleśniczego i koreferatem kierownika brygady urządzeniowej oraz przeprowadzeniu dyskusji, Komisja podjęła następujące ustalenia dotyczące prac urządzeniowych:

1. Stan realizacji postanowień narady wstępnej

a) Pracami urządzeniowymi objęte zostaną wszystkie grunty Skarbu Państwa będące w zarządzie Nadleśnictwa. Podstawę wykonania prac urządzania lasu stanowią materiały geodezyjne przekazane kierownikowi brygady urządzeniowej.

Ewentualne rozbieżności w konturach i rodzajach użytków między otrzymaną dokumentacją geodezyjną a stanem na gruncie, ujawnione podczas prac taksacyjnych, zostaną umieszczone w „wykazie rozbieżności” i przekazane Nadleśniczemu celem podjęcia ostatecznej decyzji o sposobie ich rozwiązania i przyjęcia w planie urządzenia lasu. Powyższe zostanie przedstawione podczas odbioru prac terenowych.

Nadleśnictwo wstrzyma przyjmowanie i przekazywanie gruntów najpóźniej do końca 2003 r., co będzie miało decydujący wpływ na terminowe przekazanie planu urządzenia lasu.

- b) Zachowany zostanie bez zmian dotychczasowy podział na obręby: Augustów i Balinka, z uwzględnieniem zmian wynikających z przyjęcia gruntów. Utrzymana zostanie, dla gruntów ujętych w planie podstawowym III rewizji urządzenia lasu, stara numeracja oddziałów. Grunty nowoprzyjęte (małe kompleksy) włączone zostaną do najbliższych oddziałów. W większych kompleksach tych gruntów zostanie zaprojektowany podział powierzchniowy, a utworzone oddziały zanumerowane istniejącymi już najbliższymi numerami z dodaniem kolejnych dużych liter alfabetu lub końcowymi numerami w obrębie.
- c) Podział powierzchniowy pozostaje nie zmieniony, a słupy oddziałowe zostaną uzupełnione i pomalowane przez Nadleśnictwo.
- d) Projekt wniosku o uznanie lasu za ochronny wykona Biuro Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Białymstoku w uzgodnieniu z Regionalną Dyрекcją Lasów Państwowych w Białymstoku i Nadleśnictwem Augustów. Projekt zostanie przedłożony podczas odbioru prac terenowych. Z chwilą wydania Decyzji przez Ministra Środowiska stanie się on obowiązujący przy sporządzaniu projektu planu urządzenia lasu.
- e) W toku obecnych prac urządzeniowych typy siedliskowe lasu zostaną przyjęte zgodnie z opracowanym w 2001 roku opracowaniem glebowo-siedliskowym.
- f) Z uwagi na to, że taksacja lasu i plan urządzenia lasu wykonane będą wg stanu na 1.I.2005 roku, wszelkie zmiany wynikające z działań gospodarczych prowadzonych do końca 2004 roku zostaną uwzględnione w opracowywanym planie.

2. Inwentaryzacja uszkodzeń natury biotycznej i abiotycznej

W trakcie prac urządzeniowych zostaną zinwentaryzowane drzewostany z widocznymi uszkodzeniami, w tym:

- drzewostany uszkodzone przez zwierzynę, z podaniem procentu uszkodzeń, w rozbiciu na spałowanie, zgryzanie i wydeptywanie,
- drzewostany uszkodzone przez grzyby i szkodniki owadzie,
- drzewostany uszkodzone przez wiatr i okiść,
- drzewostany uszkodzone przez pożar,
- drzewostany na gruntach porolnych,
- drzewostany odroślowe,

- inne (np. zalane w wyniku działalności bobrów, siedliska przesuszone).

Zleceniodawca prac postanowił zrezygnować z zakładania powierzchni próbnych dotyczących ustalenia stref zagrożenia lasu szkodliwymi czynnikami zewnętrznymi. Problem zostanie przedstawiony w opisanu ogólnym w oparciu o istniejące rozpoznanie zagrożeń środowiska opublikowane w pracach Instytutu Badawczego Leśnictwa.

3. Podział gospodarczy

Celem zachowania ciągłości gospodarowania, tworzy się następujące gospodarstwa:

I. Gospodarstwo specjalne.

W skład tego gospodarstwa wejdą:

- niezależnie od typu siedliskowego lasu:

w Obrębie Augustów

- rezerwat „Stara Ruda” o pow. - 74,47 ha w oddz.: 1011-m, 102k-s, 103c-m, 104f-o, 105f-h, 115h-i, 116a-d, 117a-d, 118a-d,
- lasy stanowiące wyłączone drzewostany nasienne w oddz. 251a, 252a,
- lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej,
- lasy położone w strefach ochronnych wokół sanatoriów i uzdrowisk - strefa A i B,
- drzewostan zachowawczy w oddz. 96c,
- drzewostany wpisane do rejestru zabytków (zlokalizowane przy Wojskowym Domu Wypoczynkowym w Augustowie oraz przyległe do Kanału Augustowskiego w odległości do 200m),

w Obrębie Balinka

- rezerwat: „Glinki” o pow. - 1,81 ha w oddz. 71d; „Kozi Rynek” o pow. - 145,47 ha w oddz.: 140-142, 169-171; „Kuriańskie Bagno” o pow. - 891,70 ha w oddz. 207-210, 221-227, 235-243, 249-257, 269-273, 288, 290a, 291-292,
- lasy stanowiące wyłączone drzewostany nasienne w oddz. 139c, 210a,
- lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej,
- drzewostan zachowawczy w oddz. 166c,

Ponadto w obu obrębach:

- drzewostany na siedliskach Bb, BMb i LMb,
- drzewostany podtopione w wyniku działalności bobrów.

II. Gospodarstwo zrębowe.

W skład tego gospodarstwa wejdą lasy nie tworzące gospodarstwa specjalnego, na siedliskach Bśw, Bw, BMśw, BMw, LMśw, LMw, Ol i OlJ, w których przyjmuje się zrębowy sposób zagospodarowania (rębnia Ib).

III. Gospodarstwo przerebnowo-zrębowe.

W jego skład wejdą lasy, które nie weszły do gospodarstwa specjalnego na siedliskach Lśw i Lw. Na siedlisku Lśw stosowana będzie rębnia IIIb a na siedlisku Lw rębnia IVd.

4. Wiek rębności dla głównych gatunków lasotwórczych

Komisja wnioskuję o wystąpienie do Ministra Środowiska, o zmianę wieków rębności w Nadleśnictwie Augustów dla sosny ze 140 lat na 120 lat i świerka ze 120 lat na 100 lat. Pozostałe wieki rębności dla gatunków lasotwórczych IV rewizji urządzania lasu przyjąć bez zmian.

dąb, jesion	- 160 lat
brzoza, olsza, grab, lipa, klon	- 80 lat
osika	- 50 lat
topola, wierzba	- 40 lat

5. Zakres wykonywania prac nie obligatoryjnych

- a) W celach szkoleniowych BULiGL założy, z udziałem personelu ALP i akceptacją Wydziału Zasobów RDLP, dwie powierzchnie próbne cięć pielęgnacyjnych w drzewostanach reprezentatywnych dla Nadleśnictwa. Dyskusję terenową należy połączyć z lustracją powierzchni problemowych i trudnych w Nadleśnictwie.
- b) Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej rozpatrzy możliwość przyspieszenia realizacji bloku upraw pochodnych w ramach istniejących projektów tych bloków.
- c) Komisja widzi konieczność opracowania planów ochrony rezerwatów przyrody. Rezerваты przyrody położone na terenie Nadleśnictwa będą podlegały opisowi taksacyjnemu zgodnie z wymogami Instrukcji Urządzania Lasu (§ 52 pkt. 3).

6. Zagadnienia specyficzne dotyczące inwentaryzacji lasu

Inwentaryzacja zapasu drzewostanów III i starszych klas wieku będzie wykonana metodą matematyczno-statystyczną w oparciu o losowo rozmieszczone powierzchniowe próbniki relaskopowe. W przypadku małej powierzchni wydzielenia (do około 1,00 ha) czy trudności w lokalizacji losowych powierzchni relaskopowych, dopuszcza się stosowanie powierzchni relaskopowych z wyboru lub metodę szacunku wzrokowego w oparciu o tablice zasobności. W drzewostanach I i II klasy wieku o powierzchni powyżej 5,00 ha, pomiar zapasu prowadzony będzie na podstawie powierzchni relaskopowych z wyboru, natomiast w pozostałych drzewostanach tych klas wieku przez szacunek wzrokowy z wykorzystaniem odpowiednich tablic („Tablice zasobności i wydajności cięć pielęgnacyjnych w młodnikach sosnowych”- IBL 1978, lub „Tablice zasobności i przyrostu drzewostanów”- B. Szymkiewicz, PWRiL 1986 r).

W drzewostanach starszych klas wieku oraz KO i KDO, ze względu na dużą zmienność elementów miąższości, należy zagęścić sieć prób losowych celem uzyskania większej dokładności pomiaru.

7. Wytyczne w zakresie projektowania użytkowania rębego i przedrębego

Kierując się zamierzeniami polskiego leśnictwa w zakresie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, Komisja przyjmuje następujące zasady użytkowania rębego w gospodarstwach:

I. Gospodarstwo specjalne

Decyzję o użytkowaniu i rodzaju rębni uzależnić od potrzeb hodowlanych i ochronnych poszczególnych drzewostanów.

- ✓ W istniejących rezerwach przebudowę drzewostanów projektować zgodnie z Planem Ochrony Rezerwatu. W przypadku braku aktualnych planów ochrony wszelkie czynności hodowlano-ochronne projektować w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody.
- ✓ Zaniechać planowania użytkowania rębego w strefie ścisłej ochrony ptaków chronionych, w wyłączonych drzewostanach nasiennych, w sąsiedztwie ośrodków wypoczynkowych, w strefie „A” uzdrowiska, w drzewostanie wpisanym do rejestru zabytków i w drzewostanach na siedlisku Bb.
- ✓ W lasach położonych w strefach ochronnych wokół sanatoriów i uzdrowisk, w strefie „B” propozycje cięć rębnych zostaną uzgodnione z naczelnym lekarzem uzdrowiska.

- ✓ W drzewostanach na siedlisku B Mb i L Mb stosować rębnię V z ciągłym okresem odnowienia.

II. Gospodarstwo zrębowe

- ✓ W drzewostanach na siedlisku B św, B M św, L M św i L M w projektować rębnię Ib z szerokością zrębów 40-60 m lub maksymalną powierzchnią do 4,00 ha i minimalnym nawrotem cięć 4 lata.
- ✓ W drzewostanach na siedliskach B w, B M w, OI i OIJ projektować rębnię Ib z szerokością zrębów 40-60 m lub maksymalną powierzchnią 2,00-4,00 ha i nawrotem cięć 5-7 lat.
- ✓ W drzewostanach położonych wzdłuż Kanału Augustowskiego, które zostały wpisane do rejestru zabytków, nie projektować użytkowania (Decyzja L. dz. KL. Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków 534/5/d/79, UW w Suwałkach, Wydz. Kultury i Sztuki).

Plan cięć sporządzić z rozplanowaniem cięć użytków rębnych zrębami zupełnymi na działki zrębowe i lata w I 10-leciu oraz na działki zrębowe bez przydziału na lata w II 10-leciu.

W przypadku zakończenia procesu zamierania jesionu i możliwości uzyskania odnowień naturalnych jesionu na OIJ należy stosować rębnię II.

III. Gospodarstwo przerębowo-zrębowe

- ✓ W drzewostanach na siedlisku L św projektować rębnię IIIb (szerokość działki zrębowej do 150 m lub powierzchnię do 9,00 ha) z okresem odnowienia 20 lat. Małe powierzchnie zrębowe na których nie ma możliwości zlokalizowania kilku gniazd użytkować rębnią zastępczą Ib.
- ✓ W drzewostanach na siedlisku L w stosować rębnię stopniową gniazdową udoskonaloną IVd bez ograniczenia powierzchni z okresem odnowienia wynoszącym 30 lat.
- ✓ W drzewostanach świerkowych, na siedliskach L św i L w narażonych na wiatrowały w przypadkach rozluźnienia zwarcia, stosować rębnię Ib.

Drzewostany źle produkujące uproduktywniać przy zastosowaniu rębni właściwych dla danego gospodarstwa. W uzasadnionych przypadkach w gospodarstwie przerębowo-zrębowym, przy uproduktywnianiu drzewostanów źle produkujących, stosować rębnią IIIa lub Ib.

Do przebudowy drzewostanów źle produkujących na siedliskach B św i B M św oraz przy realizacji bloków upraw pochodnych można projektować rębnię zupełną Ia o powierzchni do 6,00 ha i szerokości działki do 60-80 m.

W rozpoczętych blokach upraw pochodnych nie zmieniać rębni jeżeli nawet w wyniku rozpoznania glebowo-siedliskowego zmienił się typ siedliskowy lasu.

Komisja zaleca:

- pozostawienie w każdym drzewostanie użytkowanym rębnią Ib, zgodnie z Zarządzeniem Nr 11A Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 11 maja 1999 roku, wartościowych grup i kęp drzew domieszkowych i biocenotycznych wraz z podrostem i podszytem,
- odchodzenie od zrębów zupełnych na rzecz rębni złożonych jeśli tylko istnieje możliwość uzyskania odnowienia naturalnego, zgodnego ze składem docelowym na danym siedlisku.
- rozważyć przyśpieszenie przebudowy drzewostanów przedrębnych tworzących zwarte powierzchnie całych ostępów.

W planie cięć użytków przedrębnych w zależności od stanu i wieku drzewostanu projektować czyszczenia późne (CP), trzebieże wczesne (TW) i trzebieże późne (TP). Zabiegi te projektować zgodnie z obowiązującymi zasadami hodowlanymi. W drzewostanach zaniedbanych pod względem pielęgnacyjnym projektować zabieg pilny, a w Ib i IIa klasie wieku zabieg CP/TW. Zrezygnować z określania terminów pilności.

Maksymalna ilość możliwego do pozyskania drewna w użytkowaniu przedrębnym zostanie zaakceptowana na II KTG dla całego obrębu według rodzaju cięć, gatunków panujących oraz klas i podklas wieku. Faktyczna masa użytków przedrębnych będzie wynikać z potrzeb hodowlanych poszczególnych drzewostanów w chwili realizacji cięć.

Przy ustalaniu maksymalnej wielkości użytkowania przedrębnego uwzględnić również powierzchnię rezerwatów.

8. Wytyczne w zakresie planowania hodowlanego

a) Typy gospodarcze drzewostanów oraz odpowiadające im orientacyjne składy gatunkowe odnowienia, dla poszczególnych typów siedliskowych lasu, przyjęć zgodnie z operatem glebowo-siedliskowym opracowanym w 2001 roku.

Bśw 1	- So	- So 80-95%; Św do 5%; Brzb do 5% z sam. i sadz. głównie w pasach przy ciągach komunikacyjnych
Bśw 2	- So	- So 70-90%; Św 10-20%; Brzb 5-10% z sam. i sadz.

Bw 1	- Św So	- So 60-80%; Św 20-30%; Brzb+Brzom 10-20% z sam.
Bw 2	- So	- So 70-90%; Św 10-20%; Brzb+Brzom 5-10% z sam.
Bb 1+2	- So	- So 90-95%; Brzom 5-10%
BMśw 1 <i>ubogi*</i>	- Św So	- So 70-80%; Św 20-30%; Brzb 5-10% z sam. i sadz.
BMśw 1 <i>żyzny**</i>	- Św So	- So 40-60%; Św 30-50%; Lp+Db 5-10%; Md 5-10%; Brzb 5-10% z sam. i sadz.
BMśw 2	- Św So	- So 40-60%; Św 40-60%; Brzb+Os 10-20% z sam. i sadz.
BMw 1	- So Św	- Św 40-60%; So 30-50%; Brzb+Os 10-20% z sam.
BMw 2	- Św So	- So 40-60%; Św 30-40%; Ol 5-10%; Brzb+Brzom+Os 5-10% z sam.
BMb 1	- Św So	- So 50-60%; Św 30-40%; Brzom 5-10%
BMb 2+3	- Św So	- So 40-50%; Św 40-50%; Brzom 10-20%; Ol do 5%
LMśw 1	- Św So	- So 40-60%; Św 20-30%; Db+Lp 10-20%; Kl do 5%; Gb do 5%; Md do 5%; Brzb+Os 10-20%; z sam. i sadz.
LMśw 2	- Db Św So	- So 30-40%; Św 30-40%; Db 10-20%; Kl+Lp 5-10%; Gb+Brzb+Os 10-20% z sam.
LMw 1	- Db So Św	- Św 40-50%; So 20-30%; Db 10-20%; Ol 5-10%; Lp 5-10%; Brzb+Gb+Os 10-20% z sam.; Js+Kl+Wz 5-10%
LMw 2	- So Ol Św	- Św 40-60%; Ol 20-30%; So 10-20%; Lp+Db 5-10; Gb+Brzb+Os 10-20% z sam.
LMb 1	- Ol So Św	- Św 30-40%; So 20-30%; Ol 20-30%; Brzom 10-20 z sam; Os do 5% z sam.
LMb 2+3 <i>ubogi</i>	- Brz So	- So 50-60%; Brzom 40-50%; Ol 5-10%; Św 5-10%
LMb 2+3 <i>żyzny</i>	- Brz Ol Św	- Św 40-60%; Ol 20-30%; Brzom 20-30%; So 5-10%
Lśw 1 <i>ubogi***</i>	- Db Św	- Św 40-60%; Db 10-20%; Lp+Kl 5-10%; So 5-10%; Md 5-10%; Gb+Brzb+Os 10-20% z sam.
Lśw 1 <i>żyzny****</i>	- Św Db	- Db 30-40%; Św 30-40%; Lp+Kl 10-20%; Md 5-10%; Wz+Js 5-10%; Gb+Brzb+Os 10-20% z sam.
Lśw 2	- Js Św Db	- Db 40-60%; Św 20-30%; Js 10-20%; Ol 5-10%; Lp+Kl 5-10%; Wz do 5%; Gb+Brzb+Os 10-20% z sam.
Lw 1	- Św Js Db	- Db 30-40%; Js 20-30%; Św 20-30%; Ol 20-30%; Lp+Wz+Kl 10-20%; Gb+Brzb+Os 5-10% z sam.
Lw 2	- Db Ol Js	- Js 30-40%; Ol 30-40%; Db 20-30%; Lp+Kl 10-20%; Wz do 5%; Św 5-10%; Gb+Brzb do 10-20% z sam.
Ol 1	- Brz Św Ol	- Ol 50-60%; Św 20-30%; Brzb 20-30%; So do 5%; Js do 5%; Wz+Lp do 5% (sukcesja – odnowienie natur.)
Ol 2+3	- Ol	- Ol 80-90%; Js 5-10%; Brzb 10-20%; Św do 5%

OIJ 1	- OI Js	- Js 50-60%; OI 30-40%; Lp+Db+Wz 10-20%; Św 10-20%; Gb+Brzb+Os do 10-20% z sam.
OIJ 2+3	- Js OI	- OI 50-70%; Js 30-40%; Św 10-20%; Brzb+Os 20-30% z sam.

* - BMśw1 ubogi – na glebach bielcowo-rdzawych i rdzawych właściwych

** - BMśw1 żyzny – na glebach brunatno-rdzawych i brunatnych wylugowanych

*** - Lśw1 ubogi – głównie na piaskach gliniastych i żwirach w kompleksie puszczańskim oraz kwaśnych utworach gliniastych i pylastych

**** - Lśw1 żyzny – na gliniastych utworach morenowych

Uwaga! przy bilansowaniu składu upraw nie uwzględniono udziału gatunków z samosiewu.

b) Oceny zgodności stanu upraw założonych w ubiegłym 10-leciu dokonać w oparciu o orientacyjne składy upraw przyjęte w poprzednim cyklu urządzania lasu:

Bśw	So	- So 80%, Brz i inne 20%
Bw	Sw So	- So 60%, Sw 30%, Brz i inne 10%
Bb	So	- So 80%, Brz i inne 10%
BMśw	Sw So	- So 50%, Sw 30%, Db i inne 20%
BMw	So Sw	- Sw 50%, So 30%, Brz i inne 20%
BMb	So Sw	- Sw 50%, So 30%, Brz i inne 20%
LMśw	Db So Sw	- Sw 30%, So 30%, Db 30%, Md i inne 10%
LMw	So Sw	- Sw 40%, So 40%, Db i inne 20%
LMb	So Sw Brz	- Brz 50%, Sw 20%, So 20%, OI 10%
LMb (wariant żyzny)	Sw OI	- OI 60%, Sw 20%, Brz i inne 20%
Lśw	Sw Db	- Db 50%, Sw 30%, Md i inne 20%
Lw	Js Db	- Db 60%, Js 30%, Sw i inne 10%
OI	OI	- OI 90%, Brz i inne 10%
OIJ	OI Js	- Js 60%, OI 30%, Sw i inne 10%

c) Zgodnie z programem Polityki Leśnej Państwa projektować wzbogacenie składów gatunkowych odnowień, zalesień i uzupełniania samosiewów w miarę istniejącego zróżnicowania siedliskowego i występowania nie wyłączanych mikrosiedlisk.

d) Na siedliskach podmokłych i bagiennych uznać w składzie upraw gatunki lekkonasienne (Brz, OI) oraz świerk dobrej i bardzo dobrej jakości.

e) W drzewostanach sosnowych założonych na gruntach porolnych uznać fragmenty naturalnych odnowień gatunków lasotwórczych na lukach powstałych w wyniku działalności grzybów pasożytniczych i innych czynników chorobotwórczych.

f) Nie należy ujmować do odnowienia w planie hodowli luk o małej powierzchni (w zasadzie do 0,10 ha) nie wykazujących tendencji do powiększania się.

g) W blokach upraw pochodnych składy gatunkowe dostosować do obowiązujących zasad i przepisów.

- h) W drzewostanach lukowatych, przerzedzonych, nie kwalifikujących się ze względu na wiek do przebudowy projektować podsadzenia produkcyjne.
- i) W drzewostanach sosnowych II i III klasy wieku głównie na siedlisku Bśw proponuje się wprowadzanie podszytów w celu wzbogacenia struktury pionowej i podniesienia produktywności drzewostanu (nie wprowadzać dębu czerwonego i olszy szarej).
- j) W „ostojach głuszca”, zatwierdzonych przez Wojewodę, projektowanie prac hodowlanych dostosować do potrzeb głuszca i innych występujących tam kuraków zgodnie z zaleceniami do praktyki leśnej wydanymi przez DGLP pt. „Wpływ gospodarki leśnej na populację głuszca *Tetrao urogallus* i cietrzewia *Tetrao tetrix*”.
- k) Plan hodowli lasu sporządzić na 10-lecie.
- l) Przy pozyskiwaniu nasion dążyć do wykorzystania istniejącej bazy nasiennej w ramach realizacji programu selekcji.

9. Wytyczne w zakresie sporządzenia Programu Ochrony Przyrody

Program Ochrony Przyrody wykonany zostanie zgodnie z ustaleniami Komisji Programu Ochrony Przyrody z dnia 05 lutego 2003 roku, które zostały zaakceptowane przez I Komisję Techniczno-Gospodarczą.

10. Wytyczne w zakresie rekreacyjnego zagospodarowania lasu

W ramach zagospodarowania rekreacyjnego sporządzone zostaną:

- wykazy dotyczące obiektów i urządzeń turystycznych,
- mapa funkcji lasów oraz urządzeń i obiektów rekreacyjnych.

Celem zwiększenia wypoczynkowych, turystycznych i krajobrazowych walorów lasu oraz ograniczenia negatywnego wpływu rekreacji na środowisko leśne Komisja zaleca zaprojektowanie uzupełniającej infrastruktury turystycznej w porozumieniu z Nadleśnictwem i właściwym wydziałem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych.

11. Wytyczne w zakresie użytkowania ubocznego

Poza pozyskaniem choinek na potrzeby lokalne Nadleśnictwo nie przewiduje innych form użytkowania ubocznego.

Gospodarkę łowiecką omówić przy wykorzystaniu planu łowieckiego opracowanego dla Nadleśnictwa.

12. Rekultywacja terenów zdewastowanych

W Nadleśnictwie Augustów nie ma terenów zdewastowanych wymagających rekultywacji.

13. Podział administracyjny

W trakcie prac urzędzeniowych uwzględnić aktualny podział administracyjny na 10 leśnictw według poniższego wykazu:

<i>Leśnictwo (nr i nazwa)</i>	<i>Powierzchnia (ha)</i>	<i>Oddziały</i>
01 Lipowiec	1670,97	1-11,15-23, 29-53, 58-61, 66-69, 77-79, 273-277
02 Studzieniczna	1742,73	12-14, 24-28, 54-57, 62-65, 70-76, 83-88, 92-100, 104-113, 118-128, 134-145
03 Czarny Bród	1814,46	80-82, 89-91, 101-103, 114-117, 129-133, 146-156, 169-179, 193-203, 218-228, 244-254
04 Sajenek	1900,42	157-168, 180-192, 204-217, 229-243, 255-272
05 Żyliny	1498,82	1-9, 24-32, 47-55, 73-81, 101-109, 129-137, 158-166
06 Brzozowe Grądy	1487,07	10-18, 33-41, 56-64, 82-90, 110-118, 138-145, 167-173
07 Jastrzębna	1421,04	19-23, 42-46, 65-72, 91-100, 119-128, 146-157, 174-175, 191-192
08 Kozi Rynek	1348,67	176-186, 193-203, 207-217, 221-231, 235-245
09 Jesionowo	1463,66	249-258, 268-277, 288-296, 308-314, 325-343, 343A, 344, 346-347, 349-350
10 Wilcze Bagno	1333,30	187-190, 204-206, 218-220, 220A, 232-234, 246-248, 259-267, 278-286, 297-304, 315-320, 348, 351-363, 366-368

Nadleśnictwo sporządzi i dostarczy kierownikowi brygady urzędzeniowej wykaz działek gruntów nowoprzyjętych z przydziałem do poszczególnych leśnictw.

14. Specyficzne zagadnienia gospodarki leśnej nadleśnictwa

- a) Komisja uznaje za celowe, aby planując zalesienia gruntów porolnych uwzględnić aktualne wytyczne Instytutu Badawczego Leśnictwa.
- b) Na gruntach leśnych zalanych wodą w wyniku działalności bobrów nie należy projektować zabiegów gospodarczych, a jeżeli są to powierzchnie leśne niezalesione pozostawić je do sukcesji naturalnej.
- c) Lasy Nadleśnictwa Augustów zostały zaliczone do II kategorii zagrożenia pożarowego (średnie zagrożenie pożarowe). W trakcie prac urzędzeniowych stopień zagrożenia zweryfikować na podstawie aktualnych danych, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra

Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 16 sierpnia 1999 roku w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia pożarowego lasów. Jako kryteria kwalifikacyjne posłużą: siedliskowe typy lasu, struktura wiekowa drzewostanów, nasilenie pożarów w ubiegłych latach oraz warunki hydrotermiczne. Sporządzony dla Nadleśnictwa plan ochrony przeciwpożarowej uzgodnić z Podlaską Komendą Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej.

- d) Analizę gospodarki ubiegłego okresu przeprowadzi Nadleśnictwo w pełnym zakresie. Zestawienie struktury pozyskanych sortymentów drzewnych w porównaniu z szacunkami brakarskimi (Tabela nr X) sporządzone zostanie na podstawie danych za trzy najbardziej reprezentatywne lata ubiegłego okresu gospodarczego.
- e) Plan produkcji szkółkarskiej nie będzie opracowywany (Nadleśnictwo opracuje plan we własnym zakresie).
- f) W pracach terenowych, do weryfikacji granic wydzieleń i innych szczegółów terenowych, wykorzystane zostaną zakupione przez Biuro zdjęcia lotnicze wykonane w latach 1997-1999 roku.
- g) Zamiast kart ewidencji drzewostanów wykonane będą wyciągi dla leśniczych z opisów taksacyjnych i planów.

15. Sprawy organizacyjne

Celem sprawnego przebiegu prac urzędzeniowych zakres współpracy personelu urzędzeniowego z administracją Nadleśnictwa obejmie:

- uzgodnienie powierzchni leśnej niezalesionej, przepadłych upraw i drzewostanów źle produkujących,
- uzgodnienie wykazu gruntów rolnych do przeklasyfikowania,
- uzgodnienie wykazu zaszłości gospodarczych do końca 2004 roku,
- uzgodnienie zrębów na pierwszy rok obowiązywania nowego planu,
- uzgodnienie wykazu przepadłych upraw na koniec 2004 roku i wykazu zarejestrowanych klas odnowienia,
- uzgodnienie wykazu cięć przedrębnych pilnych oraz CP/TW,
- uzgodnienie użytków niezaliczonych na etat (płazowin, linii oddziałowych do poszerzenia, przestojów planowanych do usunięcia),
- wskazanie błędów i usterek z poprzedniej rewizji celem ich eliminacji.

Z uwagi na technologię prac, podkreśla się pilną potrzebę bieżącego uzgadniania zagadnień wynikających z projektowanych wskazówek gospodarczych.

16. Opracowania mapowe

W ramach wykonania planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Augustów sporządzona zostanie leśna mapa numeryczna zgodnie z Zarządzeniem Nr 74 z dnia 23.08.2001 r., Zarządzeniem Nr 58 z dnia 15.07.2002 r., Zarządzeniem Nr 15 z dnia 13.01.2003 r.

Wykonane zostaną następujące opracowania mapowe dla gruntów objętych planem w ramach IV rewizji urządzenia lasu:

- mapy gospodarcze w skali 1:5 000 – 2 egz.
- mapy przeglądowe tematyczne w skali 1:20 000
  - a) drzewostanów – 3 egz.
  - b) siedlisk – 3 egz.
  - c) projektowanych cięć rębnych i gruntów leśnych nie zalesionych – 3 egz.
  - d) zagrożenia środowiska leśnego i ochrony lasu – 2 egz.
  - e) nasiennictwa i selekcji – 2 egz.
  - f) funkcji lasów oraz urządzeń i obiektów rekreacyjnych – 3 egz.
- mapy przeglądowe tematyczne w skali 1:50 000
  - a) ochrony przeciwpożarowej – 2 egz.
  - b) mapa obszaru terytorialnego zasięgu działania nadleśnictwa – 2 egz.
  - c) mapa walorów przyrodniczych, wartości kultury materialnej oraz zagrożeń środowiska przyrodniczego – 2 egz.
- mapy gospodarczo-przeglądowe leśnictw w skali 1:10 000
  - a) drzewostanów – 2 egz.
  - b) projektowanych cięć rębnych i gruntów leśnych nie zalesionych – 2 egz.
  - c) projektowanych cięć pielęgnacyjnych – 1 egz.
- mapy przeglądowe „czyste” w skali 1:20 000 – 20 egz.

Leśna mapa numeryczna zostanie przekazana na nośniku magnetycznym i zostanie zainstalowana w nadleśnictwie wraz z przeglądarką.

Protokół ustaleń

I Komisji Techniczno-Gospodarczej

Nadleśnictwa Białobrzegi

Obrębów: Białobrzegi i Sztabin

w sprawie urządzania lasu na okres 01.01.2005 - 31.12.2014

I KTG Nadleśnictwa Białobrzegi zwołana przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku celem uzgodnienia podstawowych wytycznych do przeprowadzenia terenowych prac urządzania lasu odbyła się w dniu 13.03.2003 r. w Ośrodku Szkoleniowym przy Nadleśnictwie Augustów.

Komisji przewodniczył Zastępca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej RDLP w Białymstoku mgr inż. Piotr Zbrożek

W obradach Komisji uczestniczyli:

1) przedstawiciele Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych

- Główny Specjalista w Wydziale Urządzania Lasu Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych
- Inspektor Lasów Państwowych - Białostocki Region Inspekcyjny

2) przedstawiciele Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych

- Zastępca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej RDLP w Białymstoku *Przewodniczący Komisji*
- Naczelnik Wydziału Zasobów RDLP w Białymstoku
- Naczelnik Wydziału Ochrony Lasu RDLP w Białymstoku
- Specjalista ds. urządzania lasu RDLP w Białymstoku
- Specjalista ds. lasów niepaństwowych RDLP w Białymstoku
- Starszy Specjalista gospodarki drewnem RDLP w Białymstoku

3) przedstawiciele Nadleśnictwa

- Nadleśniczy Nadleśnictwa Białobrzegi
- Zastępca Nadleśniczego Nadleśnictwa Białobrzegi

- - Inżynier Nadzoru Nadleśnictwa Białobrzegi
- 4) przedstawiciele Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej
- - Dyrektor BULiGL Oddział w Białymstoku
  - - Z-ca Dyrektora BULiGL Oddział w Białymstoku
  - - St. Insp. Zarządu BULiGL w Warszawie
  - - St. Insp. Nadz. i Kontr. BULiGL Oddział w Białymstoku – *Sekretarz*
  - - P.O. Głównego Specjalisty ds. Geodezji BULiGL Oddział w Białymstoku
  - - Kierownik brygady urządzeniowej BULiGL Oddział w Białymstoku
- 5) oraz z głosem doradczo-opiniodawczym
- - Podlaski Urząd Wojewódzki w Białymstoku
  - - Podlaskie Biuro Planowania Przestrzennego w Białymstoku
  - - Państwowa Służba Ochrony Zabytków w Białymstoku
  - - Północnopodlaskie Towarzystwa Ochrony Ptaków w Białymstoku
  - - Sanatorium Uzdrawisko „BUDOWLANI”
  - - Urząd Miejski w Augustowie
  - - Urząd Gminy w Augustowie
  - - Urząd Gminy w Bargłowie
  - - Urząd Gminy w Bargłowie
  - - Urząd Gminy w Sztabinie

Komisja upoważnia Przewodniczącego i Sekretarza do podpisania przyjętych ustaleń.

Podstawę do wykonania planu urządzenia lasu będą stanowić wymogi prawa, dotyczące leśnictwa, określone w:

- Ustawie z dnia 28 września 1991 roku o lasach (DZ. U. Nr 56, poz. 679 z 2000 r.),
- Rozporządzeniu Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 28 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu (Dz. U. Nr 3, poz. 16 z 1999 r.)

Inwentaryzacyjne prace terenowe, a także kameralne opracowanie planu zostaną wykonane w oparciu o:

- Instrukcja urządzania lasu z 1994 roku.
- Rozporządzenie Ministra OŚZNiL z dnia 25 sierpnia 1992 roku w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej.
- Instrukcja sporządzania Programu Ochrony Przyrody w Nadleśnictwie z 1996 roku.
- Zarządzenie Nr 11A Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 11 maja 1999 roku (zn. spr. ZG-7120-2/99).
- Ogólne cele i zasady prowadzenia trwałej, zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej, określone w polityce ekologicznej państwa, uchwalonej przez Sejm RP 10 maja 1991 roku (MP Nr 18, poz. 118) oraz w polityce leśnej państwa, przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 22 kwietnia 1997 roku.
- Zasady hodowli lasu z 2003 roku.
- Instrukcja ochrony przeciwpożarowej obszarów leśnych z 1996 roku.
- Zarządzenie Nr 67 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 17.07.2001 rok, w sprawie sposobu ewidencjonowania lasów, gruntów i innych nieruchomości w Lasach Państwowych.
- Ustalenia I i II Komisji Techniczno-Gospodarczej.
- Inne obowiązujące przepisy i ustalenia dotyczące prowadzenia gospodarki leśnej.

Taksacja lasu i plan urządzenia lasu wykonane będą wg stanu na 1.I.2005 r. i obejmą okres od 01.I.2005 do 31.XII.2014 r.

Po zapoznaniu się z referatem nadleśniczego i koreferatem kierownika brygady urządzeniowej oraz przeprowadzeniu dyskusji, Komisja podjęła następujące ustalenia dotyczące prac urządzeniowych:

1. Stan realizacji postanowień narady wstępnej

g) Pracami urządzeniowymi objęte zostaną wszystkie grunty Skarbu Państwa będące w zarządzie Nadleśnictwa. Podstawę wykonania prac urządzania lasu stanowią materiały geodezyjne przekazane kierownikowi brygady urządzeniowej.

Ewentualne rozbieżności w konturach i rodzajach użytków między otrzymaną dokumentacją geodezyjną a stanem na gruncie, ujawnione podczas prac taksacyjnych, zostaną umieszczone w „wykazie rozbieżności” i przekazane Nadleśniczemu celem podjęcia ostatecznej decyzji o sposobie ich rozwiązania i przyjęcia w planie urządzenia lasu. Powyższe zostanie przedstawione podczas odbioru prac terenowych.

Nadleśnictwo wstrzyma przyjmowanie i przekazywanie gruntów najpóźniej do końca 2003 r., co będzie miało decydujący wpływ na terminowe przekazanie planu urządzenia lasu.

- h) Zachowany zostanie bez zmian dotychczasowy podział na obręby: Białobrzegi i Sztabin, z uwzględnieniem zmian wynikających z przyjęcia gruntów. Utrzymana zostanie, dla gruntów ujętych w planie podstawowym III rewizji urządzenia lasu, stara numeracja oddziałów. Grunty nowoprzyjęte (małe kompleksy) włączone zostaną do najbliższych oddziałów. W większych kompleksach tych gruntów zostanie zaprojektowany podział powierzchniowy, a utworzone oddziały zanumerowane istniejącymi już najbliższymi numerami z dodaniem kolejnych dużych liter alfabetu lub końcowymi numerami w obrębie.
- i) Podział powierzchniowy pozostaje nie zmieniony, a słupy oddziałowe zostaną uzupełnione i pomalowane przez Nadleśnictwo.
- j) Projekt wniosku o uznanie lasu za ochronny wykona Biuro Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Białymstoku w uzgodnieniu z Regionalną Dyрекcją Lasów Państwowych w Białymstoku i Nadleśnictwem Białobrzegi. Projekt zostanie przedłożony podczas odbioru prac terenowych. Z chwilą wydania Decyzji przez Ministra Środowiska stanie się on obowiązujący przy sporządzaniu projektu planu urządzenia lasu.
- k) W toku obecnych prac urządzeniowych typy siedliskowe lasu zostaną przyjęte zgodnie z opracowanym w 2001 roku opracowaniem glebowo-siedliskowym.
- l) Z uwagi na to, że taksacja lasu i plan urządzenia lasu wykonane będą wg stanu na 1.I.2005 roku, wszelkie zmiany wynikające z działań gospodarczych prowadzonych do końca 2004 roku zostaną uwzględnione w opracowywanym planie.

2. Inwentaryzacja uszkodzeń natury biotycznej i abiotycznej

W trakcie prac urządzeniowych zostaną zinwentaryzowane drzewostany z widocznymi uszkodzeniami, w tym:

- drzewostany uszkodzone przez zwierzynę, z podaniem procentu uszkodzeń, w rozbiciu na spałowanie, zgryzanie i wydeptywanie,
- drzewostany uszkodzone przez grzyby i szkodniki owadzie,
- drzewostany uszkodzone przez wiatr i okiść,
- drzewostany uszkodzone przez pożar,
- drzewostany na gruntach porolnych,
- drzewostany odroślowe,

- inne (np. zalane w wyniku działalności bobrów, uszkodzone przez trwałe obniżenie poziomu wód gruntowych).

Zleceniodawca prac postanowił zrezygnować z zakładania powierzchni próbnych dotyczących ustalenia stref zagrożenia lasu szkodliwymi czynnikami zewnętrznymi. Problem zostanie przedstawiony w opisanu ogólnym w oparciu o istniejące rozpoznanie zagrożeń środowiska opublikowane w pracach Instytutu Badawczego Leśnictwa.

3. Podział gospodarczy

Celem zachowania ciągłości gospodarowania, tworzy się następujące gospodarstwa:

I. Gospodarstwo specjalne.

W skład tego gospodarstwa wejść:

- niezależnie od typu siedliskowego lasu:

w Obrębie Białobrzegi

- rezerwat „Jezioro Kolno” wraz z otuliną,
- lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej,
- lasy położone w strefach ochronnych wokół sanatoriów i uzdrowisk - strefa A i B,
- drzewostany wpisane do rejestru zabytków przyległe do Kanału Augustowskiego w odległości do 200m,

w Obrębie Sztabin

- drzewostany nasienne wyłączone,
- lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej.

Ponadto w obu obrębach:

- drzewostany na siedliskach Bb, BMb i LMb.

II. Gospodarstwo zrębowe.

W skład tego gospodarstwa wejść lasy nie tworzące gospodarstwa specjalnego, na siedliskach Bśw, Bw, BMśw, BMw, LMśw, LMw, Ol i OIJ, w których przyjmuje się zrębowy sposób zagospodarowania (rębna Ib).

III. Gospodarstwo przerebowo-zrębowe.

W jego skład wejść lasy, które nie weszły do gospodarstwa specjalnego na siedliskach Lśw i Lw. Na siedlisku Lśw stosowana będzie rębna IIIb a na siedlisku Lw rębna IVd.

4. Wieki rębności dla głównych gatunków lasotwórczych

Komisja wnioskuję o wystąpienie do Ministra Środowiska, o zmianę wieków rębności w Nadleśnictwie Białobrzegi dla sosny ze 140 lat na 120 lat i świerka ze 120 lat na 100 lat.

Pozostałe wieki rębności dla gatunków lasotwórczych IV rewizji urządzania lasu przyjąć bez zmian.

dąb, jesion	- 160 lat
brzoza, olsza, grab, lipa, klon	- 80 lat
osika	- 50 lat
topola, wierzba	- 40 lat

5. Zakres wykonywania prac nie obligatoryjnych

- d) W celach szkoleniowych BULiGL założy, z udziałem personelu ALP i akceptacją Wydziału Zasobów RDLP, dwie powierzchnie próbne cięć pielęgnacyjnych w drzewostanach reprezentatywnych dla Nadleśnictwa. Dyskusję terenową należy połączyć z lustracją powierzchni problemowych i trudnych w Nadleśnictwie.
- e) Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej rozpatrzy możliwość przyspieszenia realizacji bloku upraw pochodnych w ramach istniejących projektów tych bloków.
- f) Komisja widzi konieczność opracowania planów ochrony rezerwatów przyrody. Rezerваты przyrody położone na terenie Nadleśnictwa będą podlegały opisowi taksacyjnemu zgodnie z wymogami Instrukcji Urządzania Lasu (§ 52 pkt. 3).

6. Zagadnienia specyficzne dotyczące inwentaryzacji lasu

Inwentaryzacja zapasu drzewostanów III i starszych klas wieku będzie wykonana metodą matematyczno-statystyczną w oparciu o losowo rozmieszczone powierzchnie próbne relaskopowe. W przypadku małej powierzchni wydzielania (do około 1,00 ha) czy trudności w lokalizacji losowych powierzchni relaskopowych, dopuszcza się stosowanie powierzchni relaskopowych z wyboru lub metodę szacunku wzrokowego w oparciu o tablice zasobności. W drzewostanach I i II klasy wieku o powierzchni powyżej 5,00 ha, pomiar zapasu prowadzony będzie na podstawie powierzchni relaskopowych z wyboru, natomiast w pozostałych drzewostanach tych klas wieku przez szacunek wzrokowy z wykorzystaniem odpowiednich tablic („Tablice zasobności i wydajności cięć pielęgnacyjnych w młodnikach sosnowych”- IBL 1978, lub „Tablice zasobności i przyrostu drzewostanów”- B. Szymkiewicz, PWRiL 1986 r).

W drzewostanach starszych klas wieku oraz KO i KDO, ze względu na dużą zmienność elementów miąższości, należy zagęścić sieć prób losowych celem uzyskania większej dokładności pomiaru.

7. Wytyczne w zakresie projektowania użytkowania rębego i przedrębego

Kierując się zamierzeniami polskiego leśnictwa w zakresie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, Komisja przyjmuje następujące zasady użytkowania rębego w gospodarstwach:

I. Gospodarstwo specjalne

Decyzję o użytkowaniu i rodzaju rębni uzależnić od potrzeb hodowlanych i ochronnych poszczególnych drzewostanów.

- ✓ W istniejących rezerwatach przebudowę drzewostanów projektować zgodnie z Planem Ochrony Rezerwatu. W przypadku braku aktualnych planów ochrony wszelkie czynności hodowlano-ochronne projektować w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody.
- ✓ Zaniechać planowania użytkowania rębego w strefie ścisłej ochrony ptaków chronionych, w wyłączonych drzewostanach nasiennych, w sąsiedztwie ośrodków wypoczynkowych, w strefie „A” uzdrowiska, w drzewostanie wpisanym do rejestru zabytków i w drzewostanach na siedlisku Bb.
- ✓ W lasach położonych w strefach ochronnych wokół sanatoriów i uzdrowisk, w strefie „B” propozycje cięć rębnych zostaną uzgodnione z naczelnym lekarzem uzdrowiska.
- ✓ W drzewostanach na siedlisku BMb i LMb stosować rębnię V z ciągłym okresem odnowienia.

II. Gospodarstwo zrębowe

- ✓ W drzewostanach na siedlisku Bśw, BMśw, LMśw i LMw projektować rębnię Ib z szerokością zrębów 40-60 m lub maksymalną powierzchnią do 4,00 ha i minimalnym nawrotem cięć 4 lata.
- ✓ W drzewostanach na siedliskach Bw, BMw, Ol i OlJ projektować rębnię Ib z szerokością zrębów 40-60 m lub maksymalną powierzchnią 2,00-4,00 ha i nawrotem cięć 5-7 lat.
- ✓ W drzewostanach położonych wzdłuż Kanału Augustowskiego, które zostały wpisane do rejestru zabytków, nie projektować użytkowania (Decyzja L. dz. KL. Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków 534/5/d/79, UW w Suwałkach, Wydz. Kultury i Sztuki).

Plan cięć sporządzić z rozplanowaniem cięć użytków rębnych zrębami zupełnymi na działki zrębowe i lata w I 10-leciu oraz na działki zrębowe bez przydziału na lata w II 10-leciu.

W przypadku zakończenia procesu zamierania jesionu i możliwości uzyskania odnowień naturalnych jesionu na OlJ należy stosować rębnię II.

III. Gospodarstwo przerebowo-zrebowe

- ✓ W drzewostanach na siedlisku Lśw projektować rębnię IIIb (szerokość działki zrębowej do 150 m lub powierzchnię do 9,00 ha) z okresem odnowienia 20 lat. Małe powierzchnie zrębowe na których nie ma możliwości zlokalizowania kilku gniazd użytkować rębnią zastępczą Ib.
- ✓ W drzewostanach na siedlisku Lw stosować rębnię stopniową gniazdową udoskonaloną IVd bez ograniczenia powierzchni z okresem odnowienia wynoszącym 30 lat.
- ✓ W drzewostanach świerkowych, na siedliskach Lśw i Lw narażonych na wiatrowałę w przypadkach rozluźnienia zwarcia, stosować rębnię Ib.

Drzewostany źle produkujące uproduktywniać przy zastosowaniu rębni właściwych dla danego gospodarstwa. W uzasadnionych przypadkach w gospodarstwie przerebowo-zrebowym, przy uproduktywnianiu drzewostanów źle produkujących, stosować rębnią IIIa lub Ib.

Do przebudowy drzewostanów źle produkujących na siedliskach Bśw i BMśw oraz przy realizacji bloków upraw pochodnych można projektować rębnię zupełną Ia o powierzchni do 6,00 ha i szerokości działki do 60-80 m.

W rozpoczętych blokach upraw pochodnych nie zmieniać rębni jeżeli nawet w wyniku rozpoznania glebowo-siedliskowego zmienił się typ siedliskowy lasu.

W otulinie Biebrzańskiego Parku Narodowego uwzględnić zalecenia wynikające z „Planu ochrony BPN”. W użytkowaniu rębnym stosować dolne granice szerokości zrębów.

Komisja zaleca:

- pozostawienie w każdym drzewostanie użytkowanym rębnią Ib, zgodnie z Zarządzeniem Nr 11A Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 11 maja 1999 roku, wartościowych grup i kęp drzew domieszkowych i biocenotycznych wraz z podrostem i podszytem,
- odchodzenie od zrębów zupełnych na rzecz rębni złożonych jeśli tylko istnieje możliwość uzyskania odnowienia naturalnego, zgodnego ze składem docelowym na danym siedlisku.
- rozważyć przyśpieszenie przebudowy drzewostanów przedrębnych tworzących zwarte powierzchnie całych ostępów.

W planie cięć użytków przedrębnych w zależności od stanu i wieku drzewostanu projektować czyszczenia późne (CP), trzebieże wczesne (TW) i trzebieże późne (TP). Zabiegi

te projektować zgodnie z obowiązującymi zasadami hodowlanymi. W drzewostanach zaniedbanych pod względem pielęgnacyjnym projektować zabieg pilny, a w Ib i IIa klasie wieku zabieg CP/TW. Zrezygnować z określania terminów pilności.

Maksymalna ilość możliwego do pozyskania drewna w użytkowaniu przedrębnym zostanie zaakceptowana na II KTG dla całego obrębu według rodzaju cięć, gatunków panujących oraz klas i podklas wieku. Faktyczna masa użytków przedrębnych będzie wynikać z potrzeb hodowlanych poszczególnych drzewostanów w chwili realizacji cięć.

Przy ustalaniu maksymalnej wielkości użytkowania przedrębnego uwzględnić również powierzchnię rezerwatów.

8. Wytyczne w zakresie planowania hodowlanego

m) Typy gospodarcze drzewostanów oraz odpowiadające im orientacyjne składy gatunkowe odnowienia, dla poszczególnych typów siedliskowych lasu, przyjąć zgodnie z operatem glebowo-siedliskowym opracowanym w 2001 roku.

Bśw 1	- So	- So 80-95%; Św do 5%; Brzb do 5% z sam. i sadz. głównie w pasach przy ciągach komunikacyjnych
Bśw 2	- So	- So 70-90%; Św 10-20%; Brzb 5-10% z sam. i sadz.
Bw 1	- Św So	- So 60-80%; Św 20-30%; Brzb+Brzom 10-20% z sam.
Bw 2	- So	- So 70-90%; Św 10-20%; Brzb+Brzom 5-10% z sam.
Bb 1+2	- So	- So 90-95%; Brzom 5-10%
BMśw 1 ubogi*	- Św So	- So 70-80%; Św 20-30%; Brzb 5-10% z sam. i sadz.
BMśw 1 żyzny**	- Św So	- So 40-60%; Św 30-50%; Lp+Db 5-10%; Md 5-10%; Brzb 5-10% z sam. i sadz.
BMśw 2	- Św So	- So 40-60%; Św 40-60%; Brzb+Os 10-20% z sam. i sadz.
BMw 1	- So Św	- Św 40-60%; So 30-50%; Brzb+Os 10-20% z sam.
BMw 2	- Św So	- So 40-60%; Św 30-40%; Ol 5-10%; Brzb+Brzom+Os 5-10% z sam.
BMb 1	- Św So	- So 50-60%; Św 30-40%; Brzom 5-10%
BMb 2+3	- Św So	- So 40-50%; Św 40-50%; Brzom 10-20%; Ol do 5%
LMśw 1	- Św So	- So 40-60%; Św 20-30%; Db+Lp 10-20%; Kl do 5%; Gb do 5%; Md do 5%; Brzb+Os 10-20%; z sam. i sadz.
LMśw 2	- Db Św So	- So 30-40%; Św 30-40%; Db 10-20%; Kl+Lp 5-10%; Gb+Brzb+Os 10-20% z sam.
LMw 1	- Db So Św	- Św 40-50%; So 20-30%; Db 10-20%; Ol 5-10%; Lp 5-10%; Brzb+Gb+Os 10-20% z sam.; Js+Kl+Wz 5-10%

LMw 2	- So Ol Św	- Św 40-60%; Ol 20-30%; So 10-20%; Lp+Db 5-10%; Gb+Brzb+Os 10-20% z sam.
LMb 1	- Ol So Św	- Św 30-40%; So 20-30%; Ol 20-30%; Brzom 10-20 z sam; Os do 5% z sam.
LMb 2+3 <i>ubogi</i>	- Brz So	- So 50-60%; Brzom 40-50%; Ol 5-10%; Św 5-10%
LMb 2+3 <i>żyzny</i>	- Brz Ol Św	- Św 40-60%; Ol 20-30%; Brzom 20-30%; So 5-10%
LŚw 1 <i>ubogi</i> ***	- Db Św	- Św 40-60%; Db 10-20%; Lp+Kl 5-10%; So 5-10%; Md 5-10%; Gb+Brzb+Os 10-20% z sam.
LŚw 1 <i>żyzny</i> ****	- Św Db	- Db 30-40%; Św 30-40%; Lp+Kl 10-20%; Md 5-10%; Wz+Js 5-10%; Gb+Brzb+Os 10-20% z sam.
LŚw 2	- Js Św Db	- Db 40-60%; Św 20-30%; Js 10-20%; Ol 5-10%; Lp+Kl 5-10%; Wz do 5%; Gb+Brzb+Os 10-20% z sam.
Lw 1	- Św Js Db	- Db 30-40%; Js 20-30%; Św 20-30%; Ol 20-30%; Lp+Wz+Kl 10-20%; Gb+Brzb+Os 5-10% z sam.
Lw 2	- Db Ol Js	- Js 30-40%; Ol 30-40%; Db 20-30%; Lp+Kl 10-20%; Wz do 5%; Św 5-10%; Gb+Brzb do 10-20% z sam.
Ol 1	- Brz Św Ol	- Ol 50-60%; Św 20-30%; Brzb 20-30%; So do 5%; Js do 5%; Wz+Lp do 5% (sukcesja – odnowienie natur.)
Ol 2+3	- Ol	- Ol 80-90%; Js 5-10%; Brzb 10-20%; Św do 5%
OIJ 1	- Ol Js	- Js 50-60%; Ol 30-40%; Lp+Db+Wz 10-20%; Św 10-20%; Gb+Brzb+Os do 10-20% z sam.
OIJ 2+3	- Js Ol	- Ol 50-70%; Js 30-40%; Św 10-20%; Brzb+Os 20-30% z sam.

* - BMśw1 ubogi – na glebach bielcowo-rdzawych i rdzawych właściwych

** - BMśw1 żyzny – na glebach brunatno-rdzawych i brunatnych wylugowanych

*** - Lśw1 ubogi – głównie na piaskach gliniastych i żwirach w kompleksie puszczańskim oraz kwaśnych utworach gliniastych i pylastych

**** - Lśw1 żyzny – na gliniastych utworach morenowych

Uwaga! przy bilansowaniu składu upraw nie uwzględniono udziału gatunków z samosiewu.

n) Ocenę zgodności stanu upraw założonych w ubiegłym 10-leciu dokonać w oparciu o orientacyjne składy upraw przyjęte w poprzednim cyklu urządzania lasu:

Bśw	So	- So 80%, Brz i inne 20%
Bw	Sw So	- So 60%, Sw 30%, Brz i inne 10%
Bb	So	- So 80%, Brz i inne 10%
BMśw	Sw So	- So 50%, Sw 30%, Db i inne 20%
BMw	So Sw	- Sw 50%, So 30%, Brz i inne 20%
BMb	So Sw	- Sw 50%, So 30%, Brz i inne 20%
LMśw	Db So Sw	- Sw 30%, So 30%, Db 30%, Md i inne 10%
LMw	So Sw	- Sw 40%, So 40%, Db i inne 20%
LMb	So Sw Brz	- Brz 50%, Sw 20%, So 20%, Ol 10%

L Mb (<i>wariant żyzny</i>)	Sw Ol	- Ol 60%, Sw 20%, Brz i inne 20%
L św	Sw Db	- Db 50%, Sw 30%, Md i inne 20%
L w	Js Db	- Db 60%, Js 30%, Sw i inne 10%
Ol	Ol	- Ol 90%, Brz i inne 10%
Ol J	Ol Js	- Js 60%, Ol 30%, Sw i inne 10%

- o) Zgodnie z programem Polityki Leśnej Państwa projektować wzbogacenie składów gatunkowych odnowień, zalesień i uzupełniania samosiewów w miarę istniejącego zróżnicowania siedliskowego i występowania nie wyłączanych mikrosiedlisk.
- p) Na siedliskach podmokłych i bagiennych uznać w składzie upraw gatunki lekkonasienne (Brz, Ol) oraz świerk dobrej i bardzo dobrej jakości.
- q) W drzewostanach sosnowych założonych na gruntach porolnych uznać fragmenty naturalnych odnowień gatunków lasotwórczych na lukach powstałych w wyniku działalności grzybów pasożytniczych i innych czynników chorobotwórczych.
- r) Nie należy ujmować do odnowienia w planie hodowli luk o małej powierzchni (w zasadzie do 0,10 ha) nie wykazujących tendencji do powiększania się.
- s) W blokach upraw pochodnych składy gatunkowe dostosować do obowiązujących zasad i przepisów.
- t) W drzewostanach lukowatych, przerzedzonych, nie kwalifikujących się ze względu na wiek do przebudowy projektować podsadzenia produkcyjne.
- u) W drzewostanach sosnowych II i III klasy wieku głównie na siedlisku Bśw proponuje się wprowadzanie podszytów w celu wzbogacenia struktury pionowej i podniesienia produktywności drzewostanu (nie wprowadzać dębu czerwonego i olszy szarej).
- v) W „ostojach głuszca”, zatwierdzonych przez Wojewodę, projektowanie prac hodowlanych dostosować do potrzeb głuszca i innych występujących tam kuraków zgodnie z zaleceniami do praktyki leśnej wydanymi przez DGLP pt. „Wpływ gospodarki leśnej na populację głuszca *Tetrao urogallus* i cietrzewia *Tetrao tetrix*”.
- w) Plan hodowli lasu sporządzić na 10-lecie.
- x) Przy pozyskiwaniu nasion dążyć do wykorzystania istniejącej bazy nasiennej w ramach realizacji programu selekcji.

9. Wytyczne w zakresie sporządzenia Programu Ochrony Przyrody

Program Ochrony Przyrody wykonany zostanie zgodnie z ustaleniami Komisji Programu Ochrony Przyrody z dnia 05 lutego 2003 roku, które zostały zaakceptowane przez I Komisję Techniczno-Gospodarczą.

10. Wytyczne w zakresie rekreacyjnego zagospodarowania lasu

W ramach zagospodarowania rekreacyjnego sporządzone zostaną:

- wykazy dotyczące obiektów i urządzeń turystycznych,
- mapa funkcji lasów oraz urządzeń i obiektów rekreacyjnych.

Celem zwiększenia wypoczynkowych, turystycznych i krajobrazowych walorów lasu oraz ograniczenia negatywnego wpływu rekreacji na środowisko leśne Komisja zaleca zaprojektowanie uzupełniającej infrastruktury turystycznej w porozumieniu z Nadleśnictwem i właściwym wydziałem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych.

11. Wytyczne w zakresie użytkowania ubocznego

Poza pozyskaniem choinek na potrzeby lokalne Nadleśnictwo nie przewiduje innych form użytkowania ubocznego.

Gospodarkę łowiecką omówić przy wykorzystaniu planu łowieckiego opracowanego dla Nadleśnictwa.

12. Rekultywacja terenów zdewastowanych

W Nadleśnictwie Białobrzegi nie ma terenów zdewastowanych wymagających rekultywacji.

13. Podział administracyjny

W trakcie prac urzędzeniowych uwzględnić aktualny podział administracyjny.

Nadleśnictwo sporządzi i dostarczy kierownikowi brygady urzędzeniowej wykaz działek gruntów nowoprzyjętych z przydziałem do poszczególnych leśnictw.

14. Specyficzne zagadnienia gospodarki leśnej nadleśnictwa

- h) Komisja uznaje za celowe, aby planując zalesienia gruntów porolnych uwzględnić aktualne wytyczne Instytutu Badawczego Leśnictwa.
- i) Na gruntach leśnych zalanych wodą w wyniku działalności bobrów nie należy projektować zabiegów gospodarczych, a jeżeli są to powierzchnie leśne niezalesione pozostawić je do sukcesji naturalnej.

- j) Lasy Nadleśnictwa Białobrzegi zostały zaliczone do II kategorii zagrożenia pożarowego (średnie zagrożenie pożarowe). W trakcie prac urzędzeniowych stopień zagrożenia zweryfikować na podstawie aktualnych danych, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 16 sierpnia 1999 roku w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia pożarowego lasów. Jako kryteria kwalifikacyjne posłużą: siedliskowe typy lasu, struktura wiekowa drzewostanów, nasilenie pożarów w ubiegłych latach oraz warunki hydrotermiczne. Sporządzony dla Nadleśnictwa plan ochrony przeciwpożarowej uzgodnić z Podlaską Komendą Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej.
- k) Analizę gospodarki ubiegłego okresu przeprowadzi Nadleśnictwo w pełnym zakresie. Zestawienie struktury pozyskanych sortymentów drzewnych w porównaniu z szacunkami brakarskimi (Tabela nr X) sporządzone zostanie na podstawie danych za trzy najbardziej reprezentatywne lata ubiegłego okresu gospodarczego.
- l) Plan produkcji szkółkarskiej nie będzie opracowywany (Nadleśnictwo opracuje plan we własnym zakresie).
- m) W pracach terenowych, do weryfikacji granic wydzieleń i innych szczegółów terenowych, wykorzystane zostaną zakupione przez Biuro zdjęcia lotnicze wykonane w latach 1997-1999 roku.
- n) Zamiast kart ewidencji drzewostanów wykonane będą wyciągi dla leśniczych z opisów taksacyjnych i planów.

15. Sprawy organizacyjne

Celem sprawnego przebiegu prac urzędzeniowych zakres współpracy personelu urzędzeniowego z administracją Nadleśnictwa obejmie:

- uzgodnienie powierzchni leśnej niezalesionej, przepadłych upraw i drzewostanów źle produkujących,
- uzgodnienie wykazu gruntów rolnych do przeklasyfikowania,
- uzgodnienie wykazu zaszłości gospodarczych do końca 2004 roku,
- uzgodnienie zrębów na pierwszy rok obowiązywania nowego planu,
- uzgodnienie wykazu przepadłych upraw na koniec 2004 roku i wykazu zarejestrowanych klas odnowienia,
- uzgodnienie wykazu cięć przedrębnych pilnych oraz CP/TW,
- uzgodnienie użytków niezaliczonych na etat (płazowin, linii oddziałowych do poszerzenia, przestojów planowanych do usunięcia),

- wskazanie błędów i usterek z poprzedniej rewizji celem ich eliminacji.

Z uwagi na technologię prac, podkreśla się pilną potrzebę bieżącego uzgadniania zagadnień wynikających z projektowanych wskazówek gospodarczych.

16. Opracowania mapowe

W ramach wykonania planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Białobrzegi sporządzona zostanie leśna mapa numeryczna zgodnie z Zarządzeniem Nr 74 z dnia 23.08.2001 r., Zarządzeniem Nr 58 z dnia 15.07.2002 r., Zarządzeniem Nr 15 z dnia 13.01.2003 r.

Wykonane zostaną następujące opracowania mapowe dla gruntów objętych planem w ramach IV rewizji urządzenia lasu:

- mapy gospodarcze w skali 1:5 000 – 2 egz.
- mapy przeglądowe tematyczne w skali 1:20 000
  - a) drzewostanów – 3 egz.
  - b) siedlisk – 3 egz.
  - c) projektowanych cięć rębnych i gruntów leśnych nie zalesionych – 3 egz.
  - d) zagrożenia środowiska leśnego i ochrony lasu – 2 egz.
  - e) nasiennictwa i selekcji – 2 egz.
  - f) funkcji lasów oraz urządzeń i obiektów rekreacyjnych – 3 egz.
- mapy przeglądowe tematyczne w skali 1:50 000
  - a) ochrony przeciwpożarowej – 2 egz.
  - b) mapa obszaru terytorialnego zasięgu działania nadleśnictwa – 2 egz.
  - c) mapa walorów przyrodniczych, wartości kultury materialnej oraz zagrożeń środowiska przyrodniczego – 2 egz.
- mapy gospodarczo-przeglądowe leśnictw w skali 1:10 000
  - a) drzewostanów – 2 egz.
  - b) projektowanych cięć rębnych i gruntów leśnych nie zalesionych – 2 egz.
  - c) projektowanych cięć pielęgnacyjnych – 1 egz.
- mapy przeglądowe „czyste” w skali 1:20 000 – 20 egz.

Leśna mapa numeryczna zostanie przekazana na nośniku magnetycznym i zostanie zainstalowana w nadleśnictwie wraz z przeglądarką.

Protokół ustaleń
II Komisji Techniczno-Gospodarczej
Nadleśnictwa Augustów
Obrębu Augustów, Balinka, Białobrzegi i Sztabin
w sprawie urządzania lasu na okres 01.01.2005 - 31.12.2014

II KTG Nadleśnictwa Augustów zwołana przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku odbyła posiedzenie w dniu 10 listopada 2004 roku w Augustowie.

W obradach Komisji uczestniczyli:

- 1) przedstawiciele Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych
  - Starszy Specjalista w Wydziale Nadzoru Urządzeniowego Dyrekcji Generalnej LP
  - Inspektor Lasów Państwowych - Białostocki Region Inspekcyjny

- 2) przedstawiciele Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych
  - Zastępca Dyrektora d/s Gospodarki Leśnej RDLP w Białymstoku – *Przewodniczący Komisji*
  - Naczelnik Wydziału RDLP w Białymstoku
  - Naczelnik Wydziału Zasobów RDLP w Białymstoku
  - p.o. Naczelnik Wydziału Ochrony Lasu RDLP w Białymstoku
  - Starszy Specjalista d/s urządzania lasu RDLP w Białymstoku
  - Starszy Specjalista d/s kontroli RDLP w Białymstoku

- 3) przedstawiciele Nadleśnictwa
  - Nadleśniczy Nadleśnictwa Augustów
  - Nadleśniczy Nadleśnictwa Białobrzegi
  - Zastępca Nadleśniczego Nadleśnictwa Augustów

Uczestnicy narady uznają załączoną i podpisaną listę obecności jako dokument akceptujący ustalenia posiedzenia. Do podpisania protokołu II Komisji Techniczno-Gospodarczej upoważniono przewodniczącego i protokolanta.

Po przeprowadzeniu dyskusji nad:

- a) szczegółową analizą gospodarki ubiegłego okresu i wnioskami dotyczącymi projektu planu na najbliższy okres gospodarczy przedstawionymi przez nadleśniczych;
- b) koreferatami inspektora Lasów Państwowych i kierownika brygady urządzania lasu do oceny gospodarki ubiegłego okresu sporządzonych przez nadleśniczych;
- c) materiałami przedstawionymi przez kierownika drużyny urzędniowej, a w szczególności nad:
  - wynikami prac inwentaryzacyjnych,
  - oceną wpływu realizacji zadań gospodarczych minionego okresu na obecny stan lasu,
  - propozycjami planu gospodarki leśnej na najbliższy okres gospodarczy;
- d) postulatami i uwagami przedstawicieli środowisk ekologicznych uczestniczących w naradzie;

podjęto następujące ustalenia dotyczące końcowych prac kameralnych i ostatecznego ułożenia planu urządzania lasu Nadleśnictwa Augustów.

1. Komisja stwierdza zgodność wykonanych prac z obowiązującą instrukcją urządzania lasu i wytycznymi narady wstępnej oraz I KTG.

2. Komisja przyjmuje wnioski wynikające z analizy gospodarki ubiegłego okresu zawarte w opracowaniu nadleśniczego oraz koreferacie inspektora Lasów Państwowych i kierownika brygady urządzania lasu jako wykonawcy planu. Końcowa ocena gospodarki leśnej ubiegłego okresu gospodarczego dokonana przez dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych stanowi integralną część niniejszego protokołu.

3. Stan posiadania

Komisja przyjmuje przedstawiony w referacie BULiGL stan posiadania Nadleśnictwa wg grup i rodzajów użytków oraz kategorii użytkowania. Ogólna powierzchnia Nadleśnictwa wynosi 26026,7043 ha (w tym: 0,6211 ha współwłasności),

w obrębach: Augustów	-	7138,8572 ha (w tym: 0,5053 ha współwłasności)
Balinka	-	8601,6160 ha (w tym: 0,1158 ha współwłasności)
Białobrzegi	-	6274,4525 ha
Sztabin	-	4011,7786 ha

Gruntów spornych brak.

4. Podział powierzchni leśnej wg kategorii ochronności

Spośród lasów Nadleśnictwa wyodrębnia się:

1) lasy stanowiące rezerwaty przyrody	-	1110,66 ha
2) lasy ochronne	-	13730,39 ha
w tym:		
a) lasy wodochronne	-	7913,42 ha
b) lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody	-	255,15 ha
c) lasy stanowiące drzewostany nasienne	-	49,82 ha
d) lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej	-	863,60 ha
e) lasy położone w strefach ochronnych wokół sanatoriów i uzdrowisk	-	4648,40 ha
3) lasy gospodarcze	-	9905,25 ha

Powierzchnia i kategorie lasów ochronnych dla obrębu Białobrzegi i Sztabin (dotychczasowe Nadleśnictwo Białobrzegi) są zgodne z Decyzją Ministra Środowiska z dnia 20.09.2004 roku (DL.lp-0233-23/04), natomiast dla obrębu Augustów i Balinka (dotychczasowe Nadleśnictwo Augustów) są zgodne z projektem lasów ochronnych przesłanym do zatwierdzenia przez Ministra Środowiska.

5. Przyjęte etaty użytkowania rębego i przedrębego

Komisja akceptuje etaty użytkowania rębego zaliczonego na etat na I i II 10-lecie jak niżej. Lokalizacja cięć użytków rębnych oraz etaty były wcześniej analizowane i uzgodnione z Regionalną Dyrekcją Lasów Państwowych i dotychczasowym Nadleśnictwem Augustów i Białobrzegi na spotkaniu roboczym w dniu 28.10.2004 roku.

a) etat użytkowania rębnego na I 10-lecie dla gospodarstwa specjalnego proponuje się przyjąć w wysokości 70950 m³ grubizny brutto, w tym:

- Obręb Augustów - 31800 m³ grubizny brutto;
- Obręb Balinka - 8050 m³ grubizny brutto;
- Obręb Białobrzegi - 24700 m³ grubizny brutto;
- Obręb Sztabin - 6400 m³ grubizny brutto.

b) etat użytkowania rębnego na I 10-lecie dla gospodarstwa zrębowego proponuje się przyjąć w wysokości 2074,00 ha i 622400 m³ grubizny brutto, w tym:

- Obręb Augustów - 341,00 ha, - 99600 m³ grubizny brutto;
- Obręb Balinka - 936,00 ha, - 259900 m³ grubizny brutto;
- Obręb Białobrzegi - 427,00 ha, - 137200 m³ grubizny brutto;
- Obręb Sztabin - 370,00 ha, - 125700 m³ grubizny brutto.

c) etat użytkowania rębnego na I 10-lecie dla gospodarstwa przerębowo-zrębowego proponuje się przyjąć w wysokości 5650 m³ grubizny brutto, w tym:

- Obręb Białobrzegi - 5650 m³ grubizny brutto;

Łączny etat użytkowania rębnego dla Nadleśnictwa na I 10-lecie proponuje się przyjąć w wysokości 699000 m³ grubizny brutto, w tym:

- Obręb Augustów - 131400 m³ grubizny brutto;
- Obręb Balinka - 267950 m³ grubizny brutto;
- Obręb Białobrzegi - 167550 m³ grubizny brutto;
- Obręb Sztabin - 132100 m³ grubizny brutto.

Łączny etat użytkowania rębnego dla Nadleśnictwa na II 10-lecie proponuje się przyjąć w wysokości 710850 m³ grubizny brutto, w tym:

- Obręb Augustów - 146200 m³ grubizny brutto;
- Obręb Balinka - 239350 m³ grubizny brutto;
- Obręb Białobrzegi - 183300 m³ grubizny brutto.
- Obręb Sztabin - 142000 m³ grubizny brutto.

Zestawienie przyjętych etatów użytkowania rębego w m³ grubizny brutto w obrębach na 10-lecie.

Gospodarstwo	Obręby								Nadleśnictwo Augustów	
	Augustów		Balinka		Białobrzegi		Sztabin			
	I 10-lecie	II 10-lecie	I 10-lecie	II 10-lecie	I 10-lecie	II 10-lecie	I 10-lecie	II 10-lecie	I 10-lecie	II 10-lecie
1	2	3	4	5	6	7	6	7	12	13
Etaty miąższościowe (m ³)										
I. Specjalne	31800	36500	8050	8050	24700	24600	6400	4700	70950	73850
II. Zrębowe	99600	109700	259900	231300	137200	153400	125700	137300	622400	631700
III. Przerębowo-zrębowe	-	-	-	-	5650	5300	-	-	5650	5300
Ogółem	131400	146200	267950	239350	167550	183300	132100	142000	699000	710850
Etaty powierzchniowe (ha)										
II. Zrębowe	341,00	345,00	936,00	793,00	427,00	438,00	370,00	378,00	2074,00	1954,00

Wymienione etaty zostaną przedstawione do zatwierdzenia Ministrowi Środowiska wraz z planem urządzenia lasu.

Komisja akceptuje ustalenia zapisane w notatce służbowej z dnia 28.10.2004 roku z posiedzenia w sprawie propozycji wysokości etatów użytkowania rębego i sposobu rozplanowania cięć na lata 2005-2014.

Etat użytkowania rębego w gospodarstwie specjalnym wynika z potrzeb hodowlanych poszczególnych drzewostanów i uwzględnia przypisane drzewostanom specjalne funkcje ochronne i społeczne.

Etaty użytkowania rębego w gospodarstwie zrębowym przyjęto w wysokości wynikającej z potrzeb hodowlanych drzewostanów oraz z możliwości zlokalizowania działek zrębowych. W gospodarstwie zrębowym przy lokalizowaniu cięć kierowano się wytycznymi określonymi w aktualnych Zasadach Hodowli Lasu:

- pozostawienie na zrębach grup i kęp drzew domieszkowych i biocenotycznych dla poprawy struktury wiekowej, bioróżnorodności oraz estetyki,
- pozostawienie na powierzchniach zrębowych około 5-10 % miąższości drzew o najlepszej żywotności i jakości technicznej w formie grup i kęp na następną kolej rębu.

Orientacyjny maksymalnie dopuszczalny rozmiar użytkowania przedrębego na I 10-lecie Komisja proponuje na poziomie 585500 m³ grubizny netto (nie przekraczającym 50 % bieżącego przyrostu miąższości), w tym:

- obręb Augustów - 167700 m³ grubizny netto;
- Obręb Balinka - 160200 m³ grubizny netto;
- Obręb Białobrzegi - 155100 m³ grubizny netto.
- Obręb Sztabin - 102500 m³ grubizny netto.

Rozmiar ten przyjęto w wysokości zabezpieczającej potrzeby pielęgnacyjne i sanitarne drzewostanów. Wynika on z analizy trzech wariantów intensywności: z przyrostu bieżącego, z faktycznego wykonania użytkowania za ostatnie 5 lat oraz wielkości tablicowej.

6. Wytyczne w sprawie sposobów użytkowania rębego i rębni dla poszczególnych gospodarstw

W gospodarstwie specjalnym obejmującym drzewostany położone wzdłuż Kanału Augustowskiego wpisane do Rejestru Zabytków ograniczeniami użytkowania rębego objęto obszar w strefie 200 metrów od kanału.

Zaproponowane na I Komisji Techniczno-Gospodarczej rębnie w gospodarstwie zrębowym oraz w gospodarstwie przerębowo-zrębowym Komisja przyjmuje bez zastrzeżeń.

Na etapie realizacji planu cięć, w drzewostanach rębnych bezpośrednio przylegających do rezerwatów przyrody Stara Ruda, Glinki, Kozi Rynek i Kuriańskie Bagno należy kształtować strefy ekotonowe.

Proponowane sposoby użytkowania uwzględniają aktualny stan lasu i jego specyfikę lokalną. Celem pełniejszej realizacji programu Polskiej Proekologicznej Polityki Leśnej Komisja zaleca:

- w trakcie wykonawstwa rębni Ib, w przypadkach uzasadnionych, pozostawić przyszłościowe kępy cennych fragmentów drzewostanu,
- stosowanie przyjaznych środowisku technik pozyskiwania i zrywki drewna,
- pozostawianie poza użytkowaniem zrębami zupełnymi pasa drzewostanu przy głównych szlakach komunikacyjnych z jednoczesnym kształtowaniem na nich ekotonu.

7. Wytyczne w zakresie techniki hodowlanej

- a) Zgodnie z postanowieniem I KTG typy gospodarcze drzewostanów oraz odpowiadające im orientacyjne składy gatunkowe odnowienia, dla poszczególnych typów siedliskowych lasu, zostały przyjęte na podstawie wyników prac glebowo-siedliskowych z 2001 roku i zaakceptowane przez Komisję.

- b) Komisja przyjmuje przedstawiony w materiałach kierownika brygady urządzania lasu projekt zadań z zakresu hodowli lasu oraz zatwierdza wskaźnik poprawek przewidywanych na powierzchniach odnowień i zalesień otwartych planowanych w 10-leciu w wysokości 30%.
- c) Składy gatunkowe upraw na glebach z murszejącym torfem mogą być uproszczone do gatunków olszy i brzozy najlepiej znoszących zmienność warunków glebowych. Na mikrosiedliskach z płytką warstwą torfu jako gatunki domieszkowe można stosować świerk, a w szczególnych przypadkach na podłożu gliniastym, dąb.
- d) Komisja zaleca stosowanie mechanicznego zwalczania chmielu poprzez odcinanie, z wielokrotnym wejściem na uprawy, mimo wysokich kosztów tego zabiegu. W szczególnie trudnych przypadkach zagrażających utrzymaniu uprawy dopuszcza chemiczne zwalczanie chmielu przed założeniem uprawy.
- e) Dopuszcza się pozostawienie do sukcesji naturalnej drzewostany podtapiane przez bobry (po ich uprzedniej lustracji przez Komisję i podjęciu decyzji przez dyrektora RDLP).
- f) W przypadku zagrożenia wystąpieniem szkód od zwierzyny, szczególnie łośia, konieczne jest zabezpieczenie większości upraw grodzieniami z siatki.
- g) W opisanym ogólnym należy uwzględnić zweryfikowane przez Komisję RDLP gospodarcze drzewostany nasienne. Cięcia pielęgnacyjne w tych drzewostanach powinny mieć charakter cięć selekcyjno - sanitarnych.
- h) Celem realizacji programu Polskiej Proekologicznej Polityki Leśnej opartej na zasadach trwale zrównoważonego rozwoju Komisja zaleca:
- wzbogacenie składu gatunkowego i stosowanie różnych form mieszania gatunków stosownie do istniejącego zróżnicowania mikrosiedliskowego;
  - urozmaicenie składów gatunkowych upraw leśnych i zalesień gruntów porolnych wszędzie, gdzie istnieją ku temu przesłanki;
  - biologiczną zabudowę obrzeży lasu oraz dróg i linii podziału powierzchniowego;
  - rozszerzenie zakresu pielęgnacji oraz wzbogacenie biocenozy leśnych nektarodajnymi gatunkami roślin zielnych.
- i) W projektowanych blokach upraw pochodnych składy gatunkowe upraw będą dostosowane do obowiązujących zasad dotyczących składów gatunkowych na uprawach pochodnych.
- j) Komisja uznaje za zbędne sporządzanie analizy produkcyjnej szkółkarskiej (Nadleśniczy opracuje analizę we własnym zakresie).

8. Wytyczne w sprawie użytkowania ubocznego

Nadleśnictwo nie przewiduje pozyskania żywicy, kory garbarskiej i karpiny. Pozyskanie choinek należy prowadzić w rozmiarze zabezpieczającym lokalne potrzeby.

9. Wytyczne w sprawie ochrony przyrody, ochrony lasu i ochrony przeciwpożarowej

- a) Komisja akceptuje przedstawiony projekt Programu Ochrony Przyrody.
- b) Przedstawione zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej odpowiadają istniejącemu stanowi zagrożenia i faktycznym potrzebom. Nadleśnictwo, zgodnie z ustaleniem wg Zarządzenia DGLP Nr 12 z 15.03.93 r, zaliczono do II kategorii zagrożenia pożarowego. Kierownik brygady urzędniowej zostanie upoważniony przez Nadleśniczego do uzgodnienia planu urządzenia lasu z KWPS.
- c) Komisja zaleca, zgodnie z programem Polskiej Proekologicznej Polityki Leśnej, rozszerzenie działań w celu ochrony szczególnie cennych komponentów biocenozy takich jak mrówki, ptaki i rośliny prawem chronione.

10. Potrzeby w zakresie budownictwa ogólnego, drogowego i melioracji.

Potrzeby w zakresie budowy i remontu dróg będą realizowane przez Nadleśnictwo w miarę posiadanych środków finansowych zgodnie z planem inwestycji i remontów.

W trakcie obrad przedstawiciel Towarzystwa Miłośników Ziemi Augustowskiej zadeklarował chęć współpracy w zakresie opracowania programu małej retencji w nadleśnictwach Puszczy Augustowskiej.

11. Wytyczne w zakresie turystycznego wykorzystania lasów.

W opisanym ogólnym należy omówić możliwości udostępnienia atrakcyjnych lasów Nadleśnictwa Augustów dla celów turystycznych. Temat zagospodarowania turystycznego należy skonsultować z Nadleśnictwem oraz komórką zajmującą się tymi sprawami w RDLP.

12. Problematyka lasów nadzorowanych w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa

Nadzór nad lasami niepaństwowymi w imieniu Wojewody Podlaskiego prowadzą Starostwa Powiatowe.

13. Inne specyficzne zagadnienia

- a) Komisja zaleca przedstawienie w elaboracie przewidywanego stanu zasobów drzewnych na koniec okresu gospodarczego.
- b) Częścią planu urządzenia lasu jest „Program Ochrony Przyrody”. Sporządzony zostanie zgodnie z ustaleniami I Komisji w sprawie sporządzenia Programu Ochrony Przyrody Nadleśnictw: Białobrzegi, Augustów, Płaska, która odbyła się w dniu 05 lutego 2003 roku., jako oddzielny tom (tom I część). Równocześnie program ochrony przyrody będzie opracowany na płycie CD (tekst planu + mapa) i przekazany Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych.
- c) W opisanu ogólnym zamieścić zagadnienia związane z „małą retencją”.
- d) Komisja zdecydowała, że w miejsce przewidzianych instrukcją urządzania lasu kart ewidencji drzewostanów, należy dla leśniczych wykonać wyciągi z opisów taksacyjnych i planów.
- e) Mapa numeryczna zostanie wykonana zgodnie z zawartą umową i przekazana wraz z bazą danych zamawiającemu, celem odbioru i kontroli. Bazy danych należy uzupełnić o obiekty podstawowe reprezentujące wspólną część zasięgu administracyjnego leśnictwa i gminy.
- f) Wykonawca planu urządzenie lasu wykonaną i odebraną mapę numeryczną zainstaluje wraz z przeglądarką (MAPNIK 3.0) w Nadleśnictwie i przeszkoli osobę obsługującą mapę numeryczną.
- g) Poszczególne tomy operatu urządzenia lasu wykonane będą w następującej ilości egzemplarzy:

– tom I	Opisanie ogólne	- 3 egzemplarze
– tom I (część)	Program Ochrony Przyrody	- 3 egzemplarze
– tom II	Opisy taksacyjne	- 2 egzemplarze
– tom III	Plany zagospodarowania lasu	- 2 egzemplarze
– wyciąg z opisów taksacyjnych i z planów zagospodarowania lasu dla leśnictw		- 1 egzemplarz
- h) Materiały kartograficzne wykonać w następującej formie i w niżej podanych ilościach:

– mapy gospodarcze w skali 1:5000	- 2 egz.
– mapy przeglądowe tematyczne obrębu w skali 1:20000	

- drzewostanów - 3 egz.
  - siedlisk - 3 egz.
  - projektowanych cięć rębnych i gruntów leśnych nie zalesionych - 3 egz.
  - zagrożenia środowiska leśnego i ochrony lasu - 2 egz.
  - nasiennictwa i selekcji - 2 egz.
  - funkcji lasów oraz urządzeń i obiektów rekreacyjnych - 3 egz.
- mapy przeglądowe tematyczne nadleśnictwa w skali 1:50000
- ochrony przeciwpożarowej - 2 egz.
  - mapy obszaru terytorialnego zasięgu działania nadleśnictwa - 2 egz.
  - mapa walorów przyrodniczych, wartości kultury materialnej oraz zagrożeń środowiska przyrodniczego - 3 egz.
- mapy gospodarczo-przeglądowe leśnictw w skali 1:10000
- drzewostanów - 2 egz.
  - projektowanych cięć rębnych i gruntów leśnych nie zalesionych - 2 egz.
  - projektowanych cięć pielęgnacyjnych - 1 egz.
- mapy przeglądowe „czyste” w skali 1:20000 - 20 egz.

Oprócz wydruków wyżej wymienionych map, zostanie przekazana Nadleśnictwu leśna mapa numeryczna, zgodna ze standardem LMN (Zarządzenie 74 z późniejszymi zmianami), na nośniku cyfrowym.